

Deveti Forum za javnu upravu *Regulacija, uprava i gospodarstvo: uloga države, institucija i propisa u poticanju gospodarskog razvoja*

UDK 351.82(047)

Dana 10. lipnja 2015. u organizaciji Zaklade Friedrich Ebert i Instituta za javnu upravu u hotelu Dubrovnik u Zagrebu održan je deveti Forum za javnu upravu. Tema Foruma, koji je okupio više desetaka članova akademske zajednice, upravnih praktičara i predstavnika nevladinih organizacija, bila je *Regulacija, uprava i gospodarstvo: uloga države, institucija i propisa u poticanju gospodarskog razvoja*. U prvom dijelu Foruma izlaganja su imala tri uvodničara. Prvo izlaganje održao je prof. dr. sc. Mladen Vedriš s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, drugo izlaganje doc. dr. sc. Anamarija Musa, povjerenica za informiranje, te treće izlaganje doc. dr. sc. Frane Staničić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Forum je moderirala Tamara Puhovski iz Ministarstva vanjskih i europskih poslova.

U ime Zaklade Friedrich Ebert prisutne je pozdravio prof. dr. sc. Mladen Vedriš koji je tom prigodom upozorio na važnost toga što se (ne)čini kako bi zakoni i javna uprava (i teritorijalni ustroj) bili istinska infrastruktura ekonomskog razvoja. Upozorio je da je Hrvatska na rang-ljestvici konkurentnosti razvijenih zemalja na 58. mjestu ove godine, što je gotovo jednako kao i prošle godine kad smo bili na 59. mjestu, dok se po stupnju uspješnosti unutar EU, od mogućih pet kategorija, nalazimo u pretposljednjoj, četvrtoj kategoriji (peta je kaznena u kojoj se zbog prekomjernog deficita primjenjuju određene kaznene mjere). Kao uzroke takvog stanja u Hrvatskoj naveo je da je BDP realno manji 13% nakon krize te da je značajno opala industrijska proizvodnja, promet u trgovini i građevinarstvo.

Efikasnost vlade i javnog sektora u Hrvatskoj manja je nego u Španjolskoj i Portugalu, zemljama koje su unutar EU percipirane kao one koje su u problemima. Kapacitet španjolske i portugalske javne uprave je veći i lakše može odgovoriti na aktualne probleme negoli hrvatska javna uprava, zbog čega je očito da je nužna njezina reforma. Uprava mora biti orijentirana prema poslovanju poduzeća te omogućiti komunikaciju s tijelima javne vlasti, kako na središnjoj tako i na lokalnoj razini. Profesor Vedriš je završno jasno poručio da je osnovni problem stanja u Hrvatskoj nečinjenje: zadovoljavamo se samo s konstatiranjem problema koji se sve više nagomilavaju.

Doc. dr. sc. Anamarija Musa istaknula je da u Hrvatskoj institucije i zakoni ne funkcioniraju na zadovoljavajući način, što rezultira nedostatkom povjerenja građana u njih. Upozorila je na povezanost između bogatstva društva i kvalitete okvira institucija (države). Naglasila je da su sve zemlje OECD-a od kraja 1980-ih započele s regulacijskom reformom u tri ključna područja: deregulacija odnosno smanjivanje količine propisa, kvaliteta same regulacije te kvaliteta institucija uključenih u proces regulacije. U Hrvatskoj su određeni učinci politike bolje regulacije vidljivi, međutim, potrebno je još puno raditi na tome uz puno poštovanje načela otvorenosti, transparentnosti i participacije. Kao primjer istaknula je da u Hrvatskoj nema nikoga tko se sustavno bavi analizom propisa.

Doc. dr. sc. Frane Staničić govorio je o inspekcijskom nadzoru i njegovoj ulozi u ostvarivanju kvalitetne primjene zakona odnosno osiguranju jednakih pravila igre za sve subjekte. Naglasio je da regulativa može biti dobra ili loša, međutim da se zakone mora primjenjivati bez obzira na to što se može govoriti o njihovim manjkavostima. Upozorio je na niz problema koji postoje u provedbi inspekcijskog nadzora. Inspekcijski nadzor nije kvalitetno ustrojen te stoga ne može jamčiti provedbu zakona, zaštitu potrošača, zaštitu tržišnog natjecanja, odnosno ne može jamčiti pravilno funkcioniranje tržišta. Također, inspektori ni regulatori nisu skloni davati nova rješenja u primjeni zakona, a trebali bi gospodarstvenicima savjetovati kako unaprijediti procese rada. Istaknuo je i da se inspekcijski nadzor treba provoditi kontinuirano te da na nj treba gledati ne samo kao na način na koji se osigurava provedba zakona već i kao na mjeru kojom se osigurava pomoć poduzetnicima da unaprijede svoje procese rada. U Hrvatskoj je vrlo čest problem to što pravni okvir nije jasan i nedvosmislen, zbog čega se subjekti nadzora znaju naći u nezgodnom položaju, a jednako tako se pojavljuju i različita tumačenja bilo regulatora bilo inspektora. Staničić je završno naveo mjere koje je potrebno provesti da bi se sustav nadzora u Hrvatskoj poboljšao. Kao prvo, pravni okvir mora biti sustavan.

Ne smije se više dogoditi da se ne zna tko je nadležan odnosno tko ima kakve ovlasti. Drugo, inspekcijski nadzor moraju provoditi osobe koje su kompetentne. Treće, inspekcijski nadzor morao bi rezultirati zakonodavnim promjenama jer nije svaka regulativa adekvatna i to bi se isto tako trebalo utvrditi u provođenju nadzora. Četvrto, rezultati inspekcijskog nadzora moraju biti javno objavljeni kako bi javnost znala tko krši pravila igre, ali i kako bi se drugi mogli uskladiti sa zakonom. Potrebna je međusobna suradnja onih koji obavljaju nadzor i subjekata nadzora. Subjekti nadzora trebali bi dobivati od onih koji ih nadziru pomoć i upute da bi mogli svoje poslovanje uskladiti sa zakonom.

U raspravi koja je uslijedila nakon izlaganja uvodničara sudjelovalo je više diskutanata, kako iz akademske zajednice tako i upravnih praktičara. Istaknut je problem odgađanja provođenja nužnih reformi od strane vlasti zadnjih petnaest godina zbog nedostatka političke volje da se suoči s realnošću. Zaključeno je da se u Hrvatskoj kvaliteta javnog sektora mora znatno podići jer je to *condicio sine qua non* efikasnosti privatnog sektora. Ovaj Forum još je jednom pokazao nužnost povezivanja znanstvenog, stručnog i praktičnog pristupa bavljenju javnom upravom te se pokazao pravom platformom za povezivanje različitih dionika i otvaranje važnih pitanja za javnu upravu i njezin budući razvoj.

Teo Giljević*

---

* Dr. sc. Teo Giljević, viši asistent na Katedri upravne znanosti Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (senior assistant at the chair of Administrative Science, Faculty of Law, University of Zagreb, Croatia, e-mail: teo.giljevic@pravo.hr)